

Sygn. akt IX Ka 957/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Kielcach IX Wydział Karny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogusław Sędkowski

Sędziowie: SSO Zbigniew Karamara

SSR del. Grzegorz Iwoła (spr.)

Protokolant: sekr.sądowy Katarzyna Komosa

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Kielcach Jerzego Piwko

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2014 roku

sprawy Ł. Ś.

oskarżonego o przestępstwo z art.178 a § 4 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 28 marca 2014 roku sygn. akt IX K 1266/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. z opisu czynu przypisanego oskarżonemu eliminuje zapis „będąc wcześniej prawomocnie skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublinie sygnatura akt XIX K 1246/06 za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości” i czyn przypisany oskarżonemu kwalifikuje z art. 178 a § 1 kk przyjmując jednocześnie ten przepis jako podstawę wymiaru kary;
2. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego Ł. Ś. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesza ustalając okres próby na 4 (cztery) lata;
3. na podstawie art. 33 § 1 i 3 kk i art. 71 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego Ł. Ś. grzywnę w wysokości 100 (stu) stawek dziennych ustając wysokość jednej stawki na 50 (pięćdziesiąt) złotych;
4. zasądza od oskarżonego Ł. Ś. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 620 (sześćset dwadzieścia) złotych tytułem opłaty za obie instancje sądowe;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonego Ł. Ś. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwadzieścia) złotych tytułem wydatków za postępowanie odwoławcze.

IX Ka 957/14

UZASADNIENIE

Ł. Ś. oskarżony został o to, że w dniu 12 lipca 2013r. w K., będąc w stanie nietrzeźwości (wynik I badania na obecność alkoholu w wydychanym powietrzu – 1,49 mg/l, wynik II badania 1,48 mg/l), prowadził w ruchu lądowym samochód marki O. (...)nr rej. (...), będąc wcześniej prawomocnie skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublinie sygnatura akt XIX K 1246/06 za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, tj o przestępstwo z art. 178a§4 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 28 marca 2014r. wydanym w sprawie IX K 1266/13, Ł. Ś. uznany został za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, stanowiącego przestępstwo z art. 178a§4 k.k. i za to, na podstawie art. 178a§4 k.k., wymierzono mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, na podstawie art. 42§2 k.k. i art. 43§1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat, na podstawie art. 49§2 k.k. orzeczono wobec niego środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości 500 zł. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej i zasądzono od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 566 zł. tytułem kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku wniósł oskarżony osobiście oraz jego obrońca.

Oskarżony w apelacji wniesionej osobiście zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu:

1. błąd w ustaleniu stanu faktycznego, polegający na przyjęciu, że nie nastąpiło zatarcie skazania wyroku wydanego przez Sąd Rejonowy w Lublinie w sprawie XIX K 1246/06, powodujący tym samym wydanie przez Sąd Rejonowy w Kielcach orzeczenia na podstawie art. 178a§4 k.k., zamiast dokonania kwalifikacji zarzucanego czynu w oparciu o art. 178a§1 k.k., co ma bezpośredni związek z wynikiem przedmiotowej sprawy,
2. rażąco niewspółmierność kary w zakresie zasądzenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat w stosunku do postawy oskarżonego, oraz jego wzorowego trybu życia po popełnieniu czynu zabronionego (poszukiwanie pracy, podjęcie terapii uzależnienia alkoholowego, abstynencja, przestrzeganie przepisów prawa, zachowanie zgodne z panującymi w społeczeństwie przekonaniem i wartościami),
3. rażąco niewspółmierność kary w zakresie zasądzenia środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości 500 zł. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej, biorąc pod uwagę trudną sytuację materialną oskarżonego, oraz konieczność poniesienia kosztów sądowych.

Podnosząc te zarzuty, oskarżony wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie apelacyjnej oskarżony oświadczył, że nie popiera apelacji w części dotyczącej świadczenia pieniężnego, z uwagi na zmianę swojej sytuacji materialnej, spowodowaną podjęciem pracy za granicą (k – 162).

Obrońca oskarżonego zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, na korzyść oskarżonego. Zarzucił rażąco niewspółmierność kary w stosunku do stopnia zawinienia oskarżonego, a także, w stosunku do motywacji sprawy, postaci zamiaru, rodzaju ujemnych następstw czynu, ponadto nieuwzględnienie celów wychowawczych i zapobiegawczych kary, polegającą nadto na nieuwzględnieniu dyrektywy prewencji ogólnej i szczególnej oraz zasady ultima ratio kary pozbawienia wolności, skutkującą wymierzeniem oskarżonemu niewspółmiernie surowej kary 4 miesięcy bezwzględnego pozbawienia wolności, zamiast kary jednego roku pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący pięć lat.

Podnosząc powyższy zarzut, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, w części dotyczącej orzeczenia o karze, poprzez wymierzenie oskarżonemu kary jednego roku pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący pięć lat.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje okazały się częściowo zasadne.

Zasadny jest, podniesiony w apelacji oskarżonego, zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że nie nastąpiło zatarcie skazania wyroku wydanego przez Sąd Rejonowy w Lublinie w sprawie XIX K 1246/06, powodujący tym samym wydanie przez Sąd Rejonowy w Kielcach orzeczenia na podstawie art. 178a§4 k.k., zamiast art. 178a§1 k.k.

Sąd Rejonowy, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, ustalił, że oskarżony był już w przeszłości prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości i skazanie to, w dacie 12 lipca 2013r., czyli w dacie czynu objętego niniejszym postępowaniem, nie uległo zatarciu z tego powodu, że do tej daty oskarżony nie uiścił grzywny orzeczonej przedmiotowym wyrokiem (str. 6 zaskarżonego uzasadnienia). Ustalenie Sądu Rejonowego, odnośnie tego, że skazanie w sprawie IX K 1246/06, w dacie czynu objętego niniejszym procesem nie uległo jeszcze zatarciu, nie było przez strony kwestionowane i jest niewątpliwie trafne. Dalej sąd ten ustalił, że oskarżony grzywnę orzeczoną w sprawie XIX K 1246/06 Sądu Rejonowego w Lublinie zapłacił dopiero w dniu 12 marca 2014r. (okoliczność ta także jest w sprawie niesporna), wyrażając jednocześnie w tak ustalonym stanie faktycznym pogląd, że uiszczenie grzywny w tej dacie, oczywiście nie miało żadnego znaczenia dla przedmiotowej sprawy (str. 8 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Oskarżony w swojej apelacji przeciwstawił temu pogładowi zapatrywanie, że uiszczenie grzywny w dacie ustalonej przez Sąd Rejonowy, oznaczało zatarcie skazania z mocy prawa, z chwilą zapłaty grzywny.

Zdaniem Sądu Okręgowego, rację miał skarżący. W powyższej kwestii, można znaleźć argumenty na poparcie obydwu stanowisk, natomiast należy mieć na względzie orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2012r. wydane w sprawie IV KK 59/12 (na które zresztą powołał się oskarżony w apelacji), gdzie wprost stwierdzono, że „fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a§1 k.k. lub art. 178a§4 k.k. zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a§1 k.k. uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a§4 k.k. także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania”. Inaczej wygląda, zdaniem Sądu Najwyższego sytuacja, gdy czyn będący przedmiotem osądu został popełniony w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, co jednak nie ma zastosowania do sprawy niniejszej.

Postanowienia Sądu Najwyższego nie są oczywiście w sprawie formalnie wiążące, niemniej jednak cytowane zapatrywanie należy podzielić, gdyż zostało ono przekonująco uzasadnione. W chwili obecnej uznać je należy za powszechnie przyjęte w orzecznictwie i niekwestionowane. Nie ma w publikowanym orzecznictwie, czy to Sądu Najwyższego, czy Sądów Apelacyjnych, orzeczeń przeciwnych. Jeżeli Sąd Rejonowy miał inny pogląd, niż Sąd Najwyższy, powinien był wskazać w uzasadnieniu, dlaczego nie zgadza się z cytowanym orzeczeniem. Błędem było ograniczenie się do lakonicznego wskazania, że późniejsze uiszczenie grzywny nie miało znaczenia dla przedmiotowej sprawy i do tego, że było to „oczywiste”, w sytuacji, gdy odmienny pogląd wyraził Sąd Najwyższy.

Zgodnie z art. 76§2 k.k., jeżeli wobec skazanego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczono grzywnę, zatarcie skazania nie może nastąpić przed jej wykonaniem. Z brzmienia tego przepisu wynika jednoznaczny wniosek, że z chwilą zapłaty grzywny, skazanie ulega zatarciu. Orzecznictwo sądów jest jednolite odnośnie kwestii, że art. 76§1 i 2 k.k. stanowi wyjątek wobec ogólnych przepisów o zatarciu skazania z rozdziału XII kodeksu karnego, które nie mają w tej sytuacji zastosowania.

Z uwagi na powyższe, należało zmienić zaskarżony wyrok, eliminując z opisu czynu przypisanego zapis o wcześniejszym prawomocnym skazaniu wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublinie sygnatura akt XIX K 1246/06 za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, a jako podstawę skazania i wymiaru kary przyjęć art. 178a§1 k.k.

Pomimo zmiany kwalifikacji czynu w opisany wyżej sposób, nie było w sprawie podstaw do obniżenia wymiaru, czy też zmiany rodzaju orzeczonej wobec oskarżonego kary, z pozbawienia wolności na grzywnę samoistną lub ograniczenie wolności. Sam wymiar kary pozbawienia wolności nie był kwestionowany w żadnej z apelacji. obrońca wręcz domagał się podwyższenia wymiaru kary do jednego roku, z tym, że chciał, aby wymierzono ją z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, z kolei oskarżony, w apelacji wniesionej osobiście, nie określił wprost, o jaką karę wnosi (domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku), natomiast z uzasadnienia apelacji wynika, że kwestionuje wymierzenie kary bez warunkowego zawieszenia wykonania.

Przeciwko wymierzeniu oskarżonemu kary innego rodzaju, niż pozbawienie wolności, tj. grzywny samoistnej, lub ograniczenia wolności, przemawia znaczny stopień społecznej szkodliwości przypisanego czynu, wynikający z bardzo wysokiej zawartości alkoholu stwierdzonej u sprawcy, oraz miejsca i sposobu, w jaki poruszał się samochodem w takim stanie. Rozważania Sądu Rejonowego w tym zakresie, Sąd Okręgowy w całości podziela.

Orzeczoną wobec oskarżonego karę 4 miesięcy pozbawienia wolności uznać należało za adekwatną do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, oraz uwzględniającą wymogi prewencji ogólnej i szczególnej.

Z uwagi na zmianę kwalifikacji przypisanego czynu, inaczej niż uczynił to Sąd Rejonowy, należało natomiast ocenić kwestię zaistnienia przesłanek do warunkowego zawieszenia orzeczonej kary pozbawienia wolności. Na gruncie przyjętej kwalifikacji z art. 178a§4 k.k., rozważania tego sądu były racjonalne, natomiast oskarżony, jak ustalono, czynu tego nie popełnił. Skoro wcześniejsze skazanie z art. 178a§1 k.k. uległo zatarciu, oskarżonego na chwilę obecną uznawać należy za osobę nie karaną za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. Biorąc pod uwagę powyższe, a także podnoszone przez niego okoliczności, że podjął pracę i terapię przeciwalkoholową, uznać należy, że istnieje wobec niego pozytywna prognoza kryminologiczna, pozwalająca na uznanie, że, w przypadku wymierzenia kary z warunkowym zawieszeniem, będzie przestrzegał porządku prawnego i nie popełni ponownie przestępstwa.

Z tych względów, na podstawie art. 69§1 i 2 k.k. i art. 70§1 pkt 1 k.k., wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono, ustalając okres próby na 4 lata.

Z uwagi na warunkowe zawieszenie kary pozbawienia wolności i celem wzmocnienia prewencyjnego oddziaływania kary, Sąd Okręgowy wymierzył oskarżonemu, na podstawie art. 33§1 i 3 k.k. i art. 71§1 k.k., grzywnę w wymiarze 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 50 zł. Przy ustalaniu ilości wymierzonych stawek dziennych, wzięto pod uwagę wyżej już wspomniane, a przy tym szczegółowo i trafnie omówione przez Sąd Rejonowy okoliczności, związane ze znacznym stopniem winy i społecznej szkodliwości czynu oskarżonego. Ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny, sąd miał natomiast na względzie, że oskarżony – jak sam przyznał – osiąga obecnie, znaczne jak na polskie warunki, dochody z pracy za granicą (k – 162).

Niezasadna była apelacja oskarżonego w zakresie, w jakim kwestionowała wymiar orzeczonego środka karnego, pięciu lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Argumentacje Sądu Rejonowego, uzasadniającą orzeczenie w tym zakresie (str. 11 – 12 uzasadnienia), Sąd Okręgowy w pełni podziela. To, że doszło do zmiany na korzyść kwalifikacji czynu przypisanego oskarżonemu, oceny tej nie zmienia. Nie kwestionując prawdziwości tego, co napisano w apelacji, że oskarżony obecnie przestrzega przepisów prawa, zachowuje się w sposób właściwy, podjął terapię przeciwalkoholową, aktywnie poszukiwał, a obecnie znalazł pracę, nie są to okoliczności tego rodzaju, że mogłyby uzasadniać obniżenie wymiaru środka karnego. Przesadą jest stwierdzenie, że świadczy to o „wzorowym trybie życia”. Oskarżony po prostu zaczął zachowywać się w sposób, jaki jest normalny dla większości ludzi. Czym innym jest kwestia warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności, z uwagi na pozytywną prognozę kryminologiczną, wynikającą m.in. z podniesionych okoliczności, a czym innym wymiar zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. W tym zakresie przeważać musiały argumenty związane z samym czynem (stopień nietrzeźwości, czas, miejsce i sposób poruszenia się pojazdem z tym stanie), a te przemawiają za trafnością orzeczenia Sądu Rejonowego.

Zarzut apelacyjny, odnośnie rażącej niewspółmierności świadczenia pieniężnego w kwocie 500 zł., nie był przez oskarżonego podtrzymywany na rozprawie apelacyjnej (k - 162), w związku z czym należy tylko wspomnieć, że orzeczenie Sądu Rejonowego w tym zakresie, było trafne. Biorąc pod uwagę zmianę sytuacji materialnej oskarżonego, wynikającą z podjęcia pracy za granicą, podniesione w apelacji argumenty, straciły wszelką aktualność.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 437§1 i 2 k.p.k., zaskarżony wyrok należało zmienić w opisany wyżej sposób, w pozostałej części utrzymując go w mocy.

Orzeczenie o kosztach oparto o art. 634 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k. i art. 10 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych.

SSO Zbigniew Karamara SSO Bogusław Sędkowski SSR. del. Grzegorz Iwoła